

A „KELET“ előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8 „
Negyedévre 4 „
Egy órá helyben 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppellik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Voigter (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz mér hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitátor 6. sz.

Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

A romániai vasuti csatlakozás.

Brassó, nov. 16. 1877.

II.

Romania nem tudja vagy nem akarja szavát tartani; tehát új szerződést kell kötni, melynek értelmében építse ki a csatlakozási vonalat Magyarországra.

Ezt mondta gr. Schweinitz a brassói kamara nov. 5-iki ülésében.

Hogy mennyire igaza volt a nemes grófnak s mily helyesen ítélte meg ő a helyzetet; azt nem tagadhatja, a ki csak némileg is ismerős a dolgokkal.

S valóban, a bécsi „Fremdenblatt“ f. hó 9-iki számában a következő közlemény volt olvasható:

„(Az első romániai csatlakozás.)

A legbiztosabb forrásból nyert értesülésünk szerint az osztrák államvasut pest-temesvárorsovai vonalának csatlakozása a bukarest-ploiesti román vonalhoz a jövő márczius havára biztosan várható; a magyar vonal megnyílása valószínűleg márczius 31-én lesz, a határszéli pályaudvar átadása s az átmeneti forgalom megnyitása pedig april 1 én.

Mint látható, e közlemény még nem is említi a brassói csatlakozást. Pedig hát a törvény értelmében ennek meg kellene az orsovait előznie.

Különb, mit brassói csatlakozás, mit erdélyrészi érdekek?!

Bizony szomoruan állunk. Legvitalisabb érdekeink ellen halálcspás készül és mi — összekötött kezekkel tétlenül nézzük!

Itt, ha még valami segíthet, ha valami elháríthatja a veszélyt: az abból állhat, — mint gr. Schweinitz tovább hangsúlyozta, — hogy erőlyes mozgalmat indítsunk meg ez ügyben. A képviselőházhoz és kormányhoz petítiót kell intézni, azt a sajtóban közözetenni stb. stb.

Igaz, ez ellen föl lehet hozni, hogy vagy a román kormány, vagy valamely társaság majd csak gondoskodik a kiépítésről; s különben is nem petíciójátunk, nincs annak értelme; kormányunk mind a kereskedelmi szerződés, mind a vasuti conventioban bebizonyította, hogy mily engedékenyek vagyunk Romániával szemben így még remélni sem lehet, hogy a brassói kamara kérelmének valami sikere lenne, az internationalis pályaudvar elhelyezésénél pedig mindenestre tekintetbe veendő Románia érdekei is stb. stb.

Ez ellenvetésekkel szemben gr. Schweinitz azt jegyezte meg, hogy a romániai kormányra tartozik Romania érdekeit képviselni, a vasúti csatlakozásnak Brassónál különös jelentősége van. Brassó jó mértföldre fekszik a ha-

tártól. Ha az internationalis vámkezelés a határon túl történik: akkor a mi behozatalunkra és kivitelünkre nézve vagy külön vámkezelés váland szükségessé, vagy pedig a brassói kereskedők és üzletemberek kénytelenek lesznek comptoirjaikat a határra áthelyezni.

Az is figyelmet érdemlő megjegyzés volt, hogy ha az internationalis pályaudvar a hegyek közé egy hegysorosba építtetnék föl a határon túl: akkor a forgalmi fennakadások csaknem kiküldhetetlenek lennének.

Végre hosszas discussio után a kamara határozatilag kimondta, hogy a kormányhoz felirat intéztetik, melyben a kamara azt fogja kérni, hogy a vasút kiépítése Ploiesti felé minden esz közzeel biztosíttassék és hogy az internationalis pályaudvar magyar territoriumra építtessék.

Gr. Schweinitz indítványára nézve azonban kifejezetten kimondatott, hogy az a feliratba nem vétetik föl.

Már most tehát meglátjuk, miként fog biztosítani a brassó-ploiesti csatlakozás elkészítése a maga idejében. Ha kormányunk bízva a nemzetközi adott szó szentségében, meg fog elégedni egy egyszerű jegyzékváltással, melyben a román kormány bizonyosan ismételni fogja ígérését, — propter decorum: — akkor csaknem bizonyosra vehető, hogy az orsovai csatlakozás legalább is egy pár évvel meg fogja előzni a brassóit. S akkor aztán jóéjszakát keleti vasút, s jóéjszakát erdélyrészi összes nemzetgazdasági, különösen kereskedelmi és forgalmi érdekünknek!!

— A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnapi d. e. 10 órákor tartott ülésében folytatta a közoktatásügyi tárcza költségvetésének tárgyalását.

A közepánodákról Kautz előadó megjegyezte, hogy a gymnáziumoknál 9000, a reáliskoláknál 18,000 frtnyi költségűbbet új osztályok felállítására, a tanárok ötdéves fizetési pótlékai s néhol a dologi kiadások szükséges emelése következtében támadt; egyebekben az előirányzat egészen megfelel a mult évinek.

A bizottság változatlanul megszavazta az előirányzatot, valamint a közepánodák közös költségű előirányzatát is.

A szaktanodáknál a bizottság rövid vita után kimondja, hogy a miniszternek az iparos szakoktatás szervezése iránti tervéről addig, míg a miniszter e tárgyban javaslatot nem terjeszt a ház elé, s az nem intézkedik, az iránt nem nyilatkozik. Óhajja azonban, hogy az iparos szakoktatás combinálva a rokoncsele kiadásokkal az állam újabb megterhelhetése nélkül szerveztessék.

De még az ösvért sem; az sem igen örült neki . . . Ezentul azon órában, midőn bora szokott érkezni, látott őt vagy hat subanczot az udvari személyzet közül belépni, s selyem harisnyákkal s csipkés öltönyükkel elbujni a széna közé; azután néhány percczel pompás fűszeres meleg borszag töltötte be az istálló légkörét, s megjelent Veden Tisztet gondosan hozva kezében a számára elkészített francia borral telt serleget. Ekkor elkezdődött a szegény állat kinszenvedése.

Elég kegyetlenek voltak idehozni a balzsam illatu bort, melyet ő annyira szeretett, mely őt fellemegetté, neki szárnnyakat kölcsönzött, ide jászola elé, s vele megszagláltatni; s azután mikor orlyukai egészen telte voltak a mennyei illattal, — fűty, volt, nincs! A szép lángoló, rozsa-színű folyadék mind eltűnt e semmirekellők tornakába . . . S még csak ha legalább beérték volna azzal, hogy elcsenják tőle borát; de mihelyt ittak, mintha csak az ördög bujt volna belé e kis fickókba! . . . Egyik fülét rángatta meg, másik a farkát huzta.

Quiquet felült hátára, Beluquet fővegét próbálta fejére, és csak egyiket is e sok széklep közül eszébe sem jutott, hogy egyetlen rugással, vagy fejlekedéssel a csillagokba küldhetné volna a derék állat vagy még annál is tovább! De nem! ezt nem tette. Az ember, — vagy is az ösvér, — nem hiába a pápa ösvére, az áldások és elnövés ösvére, a gyermekek tehetek vele a mit akartak, azért ő nem haragudott: s csak egyedül Vedené Tisztet ellen volt ingerült. S mikor ezt érezte maga körül, valóban nagyon viszkettett is a talpa, és igazat szólva, erre teljes oka is volt neki.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adatnak vissza.

A tanítóképezdénél a bizottság az előirányzatot változatlanul elfogadta.

Az egyetemi alap bevételeinek és kiadásainak előirányzatát a Hegedűs k. m. tanácsos által adott részletes felvilágosítások után változatlanul megszavazta a bizottság, valamint az ösztöndíjak és egyéb tanulmányi czélok szükségletét is.

A nemzeti muzeum szükségleténél a bizottság az előirányzatot változatlanul megszavazta, valamint az országos képtár és a központi meteorológiai intézet és az országos zeneakadémia és szini tanoda szükségletét is.

Az iparmuzeum szükségletére irányzott 10400 frtnyi új tételnél a bizottság az előirányzatot megszavazván, az ülés véget ért.

— Az országgyűlési szabadelvű párt tegnapielőtti értekezletét Gorove elnök megnyitván, Perczel B. miniszter felhívja az értekezlet tagjait, hogy a büntető törvénykönyvre vonatkozó esetleges módosítványokat terjesszék elő. Megkezdetvén az általános tárgyalás, Zsedényi ellenzi a tvjavaslat tárgyalását, míg a büntető eljárásra vonatkozó javaslat elő nem terjesztetik. E m mer Kornél hosszabb indoklással határozati javaslatot nyújt be, melynek tartalma körülbelül a következő: mondja ki a ház, hogy a felelősség a sajtó után elkövetett büntethető cselekményekre nézve az általános büntető törvénykönyvi szabályok szerint ítélendő meg, s utasítja a minisztert, hogy az életbeléptetési törvény előkészítésénél ezen elvre figyelemmel legyen. A tvjavaslat mellett, a határozati javaslattal szemben felszóltak Pauler Tivadar, Teleszky és a miniszterelnök. Az értekezlet a tvjavaslatot általánosságban elfogadta, a határozati javaslathoz nézve abban állapodván meg, hogy az, mint az átmeneti intézkedésekről szóló törvény keretében tartozó, annak idején lesz tárgyalandó. A részletes tárgyalásra az elnök annak idején értekezletet hív össze.

A HÁBORU.

Karsz elcséről csak most érkeznek némi részletek orosz magánforrás nyomán, melyből kiténik, hogy a vár csak kétségbeesett hősi védelem után jutott az osztrálok kezére. A törökök itt haderőben is érzékeny veszteséget szenvedtek, ha igaz, hogy az oroszok 7000 embert fogtak el, kiknek nem sikerült magukat keresztülvágnuk. Az orosz hivatalos táviró még eddig hallgat, az majd fog némi sejtelmet adni az osztráloknak bizonyára tetemes, de eddig „ismeretlen“ veszteségeiről.

Széria és a porta.

Szerbia és a porta közt lassan de biztosan szakadoznak a mult évi békekötés utolsó fonalai is. A fejedelemség nagy garral készülődik a hadjáratra s gőgös hallgatással viszonozza a porta fölszólalásait és sürgetéseit, sőt követelésekkel

Ez a semmire való Tisztet oly csunyánul reaszedte őt már több ízben! Oly kegyetlen dolgokat talált ki, mihelyt megitta borát. . .

Nem jutott-e egyszer még az is eszébe, hogy erőszakalt felvigye a palota tornyába, oda fel magosan, éppen a ház tetejébe. És ez mit éppen most itt elbeszéltek, éppen nem költemény, kétszáz ezer provence-i benszült volt szemtanuja ennek. Elképzelhetétek a szerencsétlen ösvér ijedelmét, a mint így vaktában egy óra hosszat keringett a sötét főfal közé rakott lépcsőkön s haladott fel isten tudja hány lépcsőfokon, s egyszerre csak egy fénytől elárasztott lapos helyen a torony erkélyén találja magát, s ezer lábnyira maga alatt megpillant egy egészen idegenszerű Avignon, hol a piazci sátrak nem nagyobbak egy dionál, a pápa katonái a kaszánya előtt mint piros hangyaboj nyüzsgőnek, és ott messze, egy ezüst szalagon átvont kis parányi hidat lát, hol az emberek, mint pontok tánczolnak, folyton tánczolnak. . .

Oh! a szegény állat! minő páni félelem ragadta meg! Az ordítástól, melyet hallatott, megrezgett valamennyi ablak a palotában.

— Mi az, mi történik? Mit csinálnak ösvéremmel? kiáltott fel a jó szívű pápa, kirohantva az erkélyre.

Vedené Tisztet már akkor az udvaron volt alatt, s ugy tett, mintha sirna és haját tépné: „Oh, szentséges atyám, hogy mi történt? . .

Az történt, hogy szentséged ösvére. . .

Oh! Istenem! mi lesz most belőnk? . . Az történt, hogy az ösvér felmászott a lépcsőkön a toronyba. . .

szándékozik előállani, melynek nemteljesítésében bizonyos lévén, muszka-szerb taktika szerint megkapja a leggyönyörűbb alkalmat a „kényszerű hadüzenetre“. Csakhogy még mindig nem ütött az utolsó óra, még mindig nem dult a háboru kockája ugy, hogy csak annyira biztos sikerre lehetné is számítani, a minővel Oroszország a hádjárat legeslegelejeen kecsgette volt magát, s a mely mindez ideig elmaradt.

Táviratok.

Szt.-Pétervár, nov. 18. A „Golosz“ egy távirata Voronkáléból jelenti: Az oroszok Karsz előtt példátlan vitélzül harcoltak, a törökök kétségbeesve védtek magukat. Az őrség egy része kísérletet tett Olti felé kitörni, de elvágott. 7000 török elfogottak, ezek közt 3 pasa s a tűzéség feje. Az oroszoknak zászlók, 300 ágyú és fegyver esett kezükbe, továbbá sok hadiszér és élelem. Az oroszok vesztesége még ismeretlen.

Zára, nov. 19. Tegnapielőtti 400 török megsérté az osztrák határt Plavinszkanál és Hrininél, felgyújtottak egy házat, többet kiraboltak, 46 ökröt és egy lovat elhajtottak.

Bécs, nov. 19. Belgrádból jelenti a „Pol. Corr.“ Tegnapi elrendeltetett a sumandriai hadtest mozgósítása, s a tűzértartálokok behívattak. Csupriába 800 önkényes küldetett. Az orosz előhaderő szerb csapatokkal egyesülésének híre valóban. A „P. C.“ mai belgrádi jelentései igen közelinek tüntetik föl a porta és Szerbia közti végleges szakítást, a porta növekvő recriminatioi miatt.

Cattaro, nov. 17. A montenegróiak elfoglalták Volivriczát, Antivári erődjét. Antiváriában a török házak nagy része leégett a bombázásban. Az antivárii kikötőben török hadihajó nincs. („Pol. Corr.“)

A francia senatusból.

Versailles, nov. 18. A senatus mai ülésén Arago a baloldali csoportok nevében indítványozza, hogy Kerdrel interpellációját illetőleg, melyet ő alkotmányellenesnek és a kamara jogaiba való beavatkozásnak mond, az előzetes kérdés tétessék meg; ezen indítvány 155 szavattal 130 ellenében elvetett.

Kerdrel kifejté interpellációját. Broglie herczeg: A kamara által megszavazott enquete nem bírja a részrehajlatlanság feltételeit, az törvényhozói hatalom tulkapása az igazságszolgáltatás és végrehajtó hatalom terére.

Praecedensekűl felhossa a restauratói és juliusi monarchia alatti liberalis miniszterek nézeteit. A kamara enquete parlamenti és nem bírói közeg; a polgárok nem tartoznak felelni; atisztviselők ez enqueteit illetőleg felelősségük alárendeltjei maradnak és kikérni tartoznak ezek parancsait és utasításait. Ezen utasításokat adtuk

Csak magára? — Igen szentséges atyám egészen magára. . . Ott van né! ott fenn a magasban. . . Látja ott mozogni két fülehegyét? Olyan mintha fecskék röpkednének! . .

— Irgalom istene, kiáltott fel a szegény pápa, égfel emelve szeméit. . . De hát meghaladt az az állat! Hisz megöli magát! . . Le szállis onnét mindjárt te szerencsétlen! . .

Biz ugy! maga is ezt szeretné volna legjobban; lejtött volna szívesen, de hol? A lépcsőkre gondolni sem lehet; felmenni csak felmehetett valahogy rajta; de visszatérni, lefelé menni, százszer is összetörhetné csontjait. . . És a szegény ösvér egészen kétségbe volt esve, s mi közben egyre kerülté tetőzetét, szédülyve tekintgetve alá a magasból, folyvást Vedené Tisztet gondolt. . .

„Ah! rahó, tolvaj, csak szabaduljak meg egyszer ismét. . . mily rugást kapsz te holnap reggel tőlem!“

(Folyt. köv.)

BULGÁRIA.

SZATHMÁRY GYÖRGYTŐL.

(Folytatás.)

Ezekből látszik, hogy Asparuch honfoglalása óta az ozmán uralomig inkább csak a Duna és a Balkán közti terület Viddintől (Bdyn, magyarul Bodony vagy Bódón) a Fekete-tengerig (beleértve a mostani Dobrudzsát is) maradt állandóan a bolgár uralkodók hatalmában. A Balkánon tuli

visszalépéstünket illetőleg, ezek érintetlenül hagyják a társadalmi elveket, melyeket illetetlenül adunk át utódainknak.

Laboulaye kifejti, hogy a kemarának joga van nemesak parlamenti, de bírói enquete is küldeni, ez szükségből foly a kamara azon jogából, melyszerint a miniszteriumot vád alá helyezheti. A miniszterium önállófgva, tartozik a tisztviselőkkel felszólítani, hogy jelenjenek meg az enquete bizottság tagjai előtt. Laboulaye végül óiasnak mondja a senatus felelősségét.

Az elnök felolvassa azután a jobboldal csoportjai által indítványozott következő napirendet. „A senatus tudomásul véve a kormány nyilatkozatait s a conservatív elvekhez képest, melyeket miudig védett, el lévén tökélye, nem tűrni semmi beavatkozást minden közhatalom prerogativába; napirendre tér át.“

Dufaure a baloldal tetszészaja közben a szövekre lép.

A szenatus a jobboldal napirendjét 142 szavazattal 138 ellen elfogadta.

A székely mozgalom ügye

a legf. ítélőszék előtt.

A legf. ítélőszék I. büntető tanácsa Bónis Sámuel elnöke alatt 19-én kezdte tárgyalni a Lánckly Sándor és társai ellen közszendháborítás miatt indított bünvizsgálat ügyét.

A gyanúsítottak a következők: Lánckly Sándor, Gaál Endre, Gaál István, Mihály András, Szűcs Mihály, Csöndör András, Bacsai György, Mihály Albert, Balázs György és Nagy Elekás, az utóbbi kettő utólag szabadlábra belyezettett, de a többiekre a m.-vásárhelyi kir. ítélőtábla kimondta az előleges letartóztatást.

A királyi ügyész Székelyudvarhelyen 19. szept. 29-én a törvényszékhez indítványt nyújtott be, hogy miután a min. rendelet szerint mindazok ellen, kik idegen állam részére jogosultalan toborzást, fegyver és lőszer szállítást eszközölnek, a legszörűsebb eljárás indíttassék meg: miután a háromszéki főispán jelentése szerint a toborzás már kezdetét is vette, Lánckly Sándornál nagy fegyver és lőszerkészleteket találtak: kéri a vizsgálat megindítását.

Jegyzőkönyv vétetett fel több egyenről, nevezetesen Schulz József okladi vendégőrs valotta, hogy Oklondon nem történt toborzás, de dái Hubalek beszélt neki, hogy Ugron Gábornál Székely-Udvarhelyen beállott három legény és kaptak 5—500 forintot.

Bálint István Udvarhelyen járván, beszélt, hogy a kik be akarnak állani a török seregbe, menjenek Ugron Gáborhoz; jelentkeztek is ennél Sándor Ferencz, ki azelőtt fináncz rolt, Deli Béla.

Csizer nevű egyén beszéli, hogy Sándor Ferencz, 6 és Deli Béla Bócsi Györgyhoz mentek, ki felírta nevüket és azt mondta, hogy a király beleegyezett, miszerint a törökök számára ujon-

acquistiók és határok mindegyre válloztak, majd kijebb, majd beljebb toltattak.

Asparuch (ki 640—700-ig uralkodott) elfoglalván a dunai taftományt, Moesiát, a byzanci birodalommal folytatott szakadatlan harcoknak nyitotta meg korszakát. II. Justinian császár a bolgárokkal kötött szerződésben kénytelen volt lemondani azok javára Moesiáról, Thraczia fejeében pedig évi adófizetésre kötelezte magát s midőn ez megtagadta a tributumot, a bolgárok Macedoniában egy nagy csatában szétverték a görög sereget, ugy, hogy a császár is csak nagy nehezen tudott megmenekülni.

Asparuch utóda Tervel (700—720.) legfőbb támasza volt a tróntól megfosztott s a Krimbe száműzött II. Justiniannak, ki száműzetésébe helyéről a bolgárokhöz menekülvén, Tervel által a legnagyobb vendégszeretettel fogadtatott, miert is Justinian gazdag ajándékokkal és „caesar“ czímmel látta el Tervelt, ki aztán visszazegíté trónra a byzanci császárt, de midőn ez, mint rendszeren a görögök szokták, megszöge a szövetséget s a békét, a bolgárok 707-ben tönkre verték hadseregét a tenger partján.

Az ez utáni évek jobbara polgárháboruban folytak le Bulgáriában. Az előszakkal trónra jutott fejedelmek egymást követték és üldözték — a Duló uralkodó család kipusztítása után. Igy következett a trónra Kormisos (az Tkil családból), Telez (az Ugain családból), Baján (ki nem tévesztendő össze a VI-ik században élt hason nevű avar chagannál), majd Umár, Cerig, más néven ezokat toborzzanak: már vannak is 2500-an; de pénzt nem ígért nekik senki, csak otthon beszéltek, hogy a kik beállanak, pénzt fognak kapni. Ő

